

*Гук Х.З.,
асистент кафедри харчових технологій
та готельно-ресторанного бізнесу,
Львівська комерційна академія*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ НА ГАЛУЗЕВОМУ РІВНІ (НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ)

Анотація. У статті здійснено огляд підходів до поняття «державне регулювання економіки» та виділено його ключові ознаки. Окреслено поняття та особливості «галузевого державного регулювання» на прикладі туристичної індустрії та готельно-ресторанної сфери. Визначено концептуальні засади державного галузевого регулювання: діяльність профільного міністерства та відомств, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій; державна галузева політика; регулювання та контроль діяльності господарюючих об'єктів.

Ключові слова: державне регулювання економіки, державне регулювання на галузевому рівні, державна галузева політика, готельно-ресторанна сфера.

Постановка проблеми. Державне регулювання соціально-економічного розвитку країни є істотною ознакою сучасної ринкової економіки. Розумний та зважений симбіоз ринкових і державних регуляторів дає можливість реалізувати соціально-економічні цілі розвитку суспільства, досягти високої ефективності виробництва та використання існуючих ресурсів і потенціалу, стабільного економічного зростання, забезпечувати соціальну справедливість.

В умовах ринкової моделі господарювання, формування конкурентного середовища та загострення фінансово-економічної ситуації в країні завдання створення оптимальних засад розвитку туристичної галузі як джерела надходження валюти, забезпечення робочих місць та забезпечення формування конкурентоспроможного сектору готельно-ресторанного бізнесу набувають пріоритетного значення. Водночас існує потреба визначення концептуальних засад та особливостей участі держави в цьому процесі та забезпечення оптимального державного регулювання галузі в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світовій практиці склалися три основних підходи до питання про роль держави в регулюванні економіки: перший – заснований на концепції невтручання держави в економічні процеси; другий – обмежує роль держави в управлінні економікою, при цьому ступінь втручання держави в економіку залежить від рівня її розвитку та конкретних економічних умов; третій – передбачає активне втручання держави в розробку й реалізацію економічної політики. Роль та ступінь державного регулювання економіки вивчалися різними науковими школами: меркантилізму (Т. Мен, А. Монкретьєн), класики теорії невтручання в економіку (А. Сміт), кейнсіанською (Дж. Кейнс), представниками неокласичної теорії монетаристів (І. Фішер, М. Фрідмен), некейнсіанською (Дж. Робінсон, Р. Харрод, Б. Домар).

На сучасному етапі питанням державного регулювання економіки присвячені праці таких науковців, як С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко, А.Г. Мазур, Ю.Г. Тормоса,

Т.О. Стеценко, Н.О. Саниахметова, Г.М. Калетнік, О.Г. Кубай, В.В. Добровольська, А.Н. Петров, А.М. Стельмашук, Г.С. Третьяк, К.М. Бліщук.

Роль державного управління, необхідність створення механізмів державного регулювання, застосування ефективних інструментів державної політики в сфері туризму досліджуються в працях Л.І. Дідківської, В.М. Князева, А.В. Мерзляк, Д.М. Стеценка, С.М. Чистова, І.М. Писаревського, М.П. Мальської та ін. Окремі науковці розглядають питання державного регулювання індустрії туризму на регіональному рівні, зокрема, О.В. Музиченко-Козловська, Л.В. Ковинева, В.Ф. Семенов, В.Г. Герасименко, Г.П. Горбань, Л.М. Богадьорова, Ю.В. Савельєва, О.В. Толстогузова. Проте поза увагою науковців залишаються питання державного регулювання готельно-ресторанної сфери в ракурсі галузевого регулювання.

Мета статті полягає в огляді сучасних підходів до поняття «державне регулювання економіки», окресленні поняття, особливостей та концептуальних засад «галузевого державного регулювання» на прикладі туристичної індустрії в цілому та готельно-ресторанної сфери зокрема.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення сутності державного регулювання економіки на галузевому рівні, першочергово необхідно визначитись із поняттям «державне регулювання». Вперше цей термін, на думку В.К. Мамутова, почали вживати економісти у дослідженнях, присвячених втручання держави у ринкову економіку, на противагу існуючому в радянському суспільстві державному управлінню економікою [1, с. 18].

Поняття «державне регулювання» розглядається у широкому та вузькому значеннях. У широкому розумінні державне регулювання виявляється у встановленні державою загальних правил поведінки учасників суспільних відносин та їх корегування відповідно до умов, що змінюються. У вузькому розумінні його можна тлумачити: як функцію державного управління; як засіб керівного впливу на організаційно не підпорядковані виконавчому органу, що здійснює регулювання об'єкти, включаючи також інші виконавчі органи; як цілеспрямовану діяльність уповноважених державних органів, їх посадових осіб та окремих недержавних утворень, що полягає у здійсненні комплексних заходів, спрямованих на практичну реалізацію державної політики [2, с. 6; 3].

Аналізуючи наведені підходи, вважаємо, що розуміння державного регулювання як функції управління найбільш точно дозволяє визначити сутність вказаного поняття. Інші тлумачення при цьому дозволяють таку функцію деталізувати, визначивши механізм реалізації останньої (табл. 1). А існування різних підходів пов'язане з тим, що кожен автор розглядає державне регулювання щодо предмета свого дослідження.

Узагальнюючі наведені позиції вчених щодо розуміння державного регулювання економіки, можна виділити такі його ознаки: 1) є системою заходів законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, що здійснюються державою в особі відповідних органів; 2) ґрунтується на нормах законодавства; 3) передбачає цілеспрямований вплив на поведінку учасників економічних відносин; 4) здійснюється

з метою забезпечення ефективного функціонування національної економіки та нормальних умов для роботи ринкового механізму; 5) вирішення екологічних і соціальних проблем; 6) узгодження інтересів суспільства та суб'єктів господарювання; 7) реалізується шляхом встановлення і застосування державними органами правил, спрямованих на корегування економічної діяльності суб'єктів господарювання; 8) під-

Таблиця 1

Підходи до визначення терміну «державне регулювання економіки»

Автори чи колектив авторів	Трактування терміну «державне регулювання економіки»
Г.М. Калетнік, А.Г. Мазур, О.Г. Кубай [4]	Вплив держави на відтворювальні процеси в економіці за допомогою прямого інвестування, правових та економічних важелів з метою орієнтації господарських суб'єктів і окремих громадян на досягнення цілей і пріоритетів державної соціально-економічної політики
А.М. Стельмашук [5, с. 26–27]	Діяльність держави щодо створення правових, економічних і соціальних передумов, необхідних для функціонування економічного механізму згідно з цілями й пріоритетами державної економічної політики. Організуючий і регуляторний вплив держави на економічну діяльність суб'єктів ринку з метою її впорядкування та підвищення результативності
С.М. Чистов [6, с. 15]	Державне регулювання економіки можна розглядати в теоретичному й практичному аспектах. У теоретичному аспекті державне регулювання економіки – це система знань про сутність, закономірності дії та правила застосування типових методів і засобів впливу держави на хід соціально-економічного розвитку, спрямованих на досягнення цілей державної економічної політики. У практичному аспекті – це сфера діяльності держави для цілеспрямованого впливу на поведінку учасників ринкових відносин з метою забезпечення пріоритетів державної економічної політики
Г.С. Третьак, К.М. Бліщук [7, с. 17]	Комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки суб'єктів господарювання в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей. Державне регулювання економіки – це створення приблизно однакових стартових умов для формування, становлення і розвитку індивідуума незалежно від його соціального походження і майнового стану (доступ до середньої, вищої освіти, медичного забезпечення, юридичного захисту), а також забезпечити функціонування непривабливих для приватного капіталу галузей, які, проте, потрібні суспільству
Енциклопедичний словник з державного управління [8, с. 149]	Комплекс заходів, інструментів і механізмів координації економічних відносин у суспільстві, суб'єктом якої виступає держава та її інститути з притаманними їм важелями цілеспрямованого впливу на перебіг господарських процесів
Енциклопедія державного управління у 8 томах [9, с. 171]	Цілеспрямований організуючий, регулюючий і контролюючий вплив держави та державних інституцій на господарські явища, відносини і процеси з метою реалізації цілей розвитку національної економіки. Державне управління економіки спрямовується на вирішення великомасштабних соціально-економічних, народногосподарських проблем, які зачіпають інтереси багатьох господарюючих суб'єктів, важливих для економіки країни в цілому, її галузей і регіонів, населення, держави
Економічна енциклопедія [10]	Сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу державних установ і організацій на розвиток суспільного способу виробництва (в т. ч. продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних та соціально-економічних відносин) для його стабілізації та пристосування до умов, що змінюються
О.В. Музиченко-Козловська [11]	Державне регулювання економіки націлене на активізацію господарської діяльності в регіонах; впливаючи на покращення використання природно-ресурсного потенціалу, створює умови для посилення спеціалізації регіонів, залучення інвестиційних ресурсів, сприяє збалансуванню екологічної ситуації в регіоні, пріоритетного розвитку прогресивних галузей економіки
С.М. Чистов, Т.Ф. Куценко, А.Є. Никифоров, Ю.Г. Тормоса, Т.О. Стеценко [12, с. 14]	Сфера діяльності держави з цілеспрямованого впливу на поведінку учасників економічних відносин з метою забезпечення пріоритетів державної економічної політики
Н.О. Саніахметова [13, с. 5]	Одна із форм державного впливу на економіку, яка ґрунтується на законодавстві, реалізується шляхом встановлення і застосування державними органами правил, спрямованих на корегування економічної діяльності фізичних та юридичних осіб, і підтримується можливістю застосування правових санкцій при їх порушенні
В.В. Добровольська [14, с. 55]	Майже всі функції держави, пов'язані з економічною та економіко-соціальною діяльністю і покликані забезпечити умови функціонування ринкової економічної системи
А.Н. Петров [15, с. 28]	Система заходів законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, здійснюваних державними структурами і громадськими організаціями, що спрямовані на ефективне функціонування національної економіки, стабілізацію економічного і соціального розвитку, узгодження інтересів суспільства й окремих прошарків населення в досягненні стратегічних цілей розвитку національної економіки

тримується можливістю застосування правових санкцій при порушенні встановлених правил.

Об'єктами державного регулювання економіки є сфери, галузі, регіони, а також явища, ситуації та умови соціально-економічного життя країни, де виникли або можуть виникати проблеми, які не вирішуються автоматично або невідкладно, як того вимагають умови нормального функціонування економіки й підтримання соціальної стабільності [16, с. 15].

Предметом нашого дослідження є державне регулювання економіки на галузевому рівні, зокрема готельно-ресторанна сфера, яка є складовою туристичної галузі. Відтак, ми розглядаємо як об'єкт державного регулювання готельно-ресторанну сферу господарювання. Логіка дослідження підводить до необхідності розуміння сутності поняття «державне регулювання» та його прикладного застосування до туристичної сфери. Аналіз літературних джерел надає підстави зробити висновок про відсутність серед науковців єдиних підходів до визначення даного поняття.

І.В. Саух пропонує розуміти під державним регулюванням туристичної індустрії комплекс заходів держави, спрямованих на скеровування поведінки господарюючих суб'єктів в напрямі, необхідному для досягнення поставлених державою цілей суспільного розвитку [17]. Ряд фахівців вважає, що державне регулювання у сфері туризму повинно сприяти збереженню рекреаційних ресурсів України та враховувати специфіку конкретного регіону [18, с. 33], а також сприяти сталому розвитку туристично привабливих територій [19; 20, с. 31].

Окремо державне регулювання більш вузької складової індустрії туризму – готельно-ресторанної сфери – не розглядають. Взагалі питанню розвитку готельно-ресторанного господарства за роки незалежності України на державному рівні приділяли недостатньо уваги. Найбільший поштовх для розвитку цієї сфери дало проведення в Україні Євро-2012, до якого активно будувалися та реконструювалися готельні комплекси, здійснювалася підготовка закладів та працівників громадського харчування. Вперше за багато років здійснювалося взаємопов'язане державне та регіональне планування розвитку галузі туризму загалом та готельно-ресторанної сфери зокрема.

Енциклопедичний словник з державного управління визначає державне галузеве управління як цілеспрямовану взаємодію суб'єкта державного управління і об'єктів певної галузі з метою узгодження загальносуспільних і корпоративних інтересів та виконання завдань розвитку галузі й народногосподарського комплексу в цілому. Об'єктами галузевого управління є різні сфери життєдіяльності населення (наприклад, туризм, готельно-ресторанна сфера тощо). Суб'єктами галузевого управління є Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, а також галузеві міністерства та відомства (наприклад, Міністерство інфраструктури). Основними завданнями міністерств є забезпечення формування та реалізації державної політики в певній галузі, виконання програм Кабінету Міністрів щодо розвитку галузі, вироблення і проведення в життя галузевих програм. Державне галузеве управління здійснюється також через територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади та місцеві державні адміністрації, які розробляють та виконують програми соціально-економічного розвитку територій, забезпечують ефективне використання ресурсів. В умовах ринкової економіки та існування масштабного недержавного сектору галузеве управління переважно спирається на здійснення таких функцій, як прогнозування, регулювання та контроль через інформацію, що пода-

ється підприємствами та організаціями до статистичних управлінь [8, с. 724]

Таким чином, можна узагальнити, що державне галузеве регулювання на сучасному етапі передбачає такі аспекти та визначальні складові, як: діяльність профільного галузевого міністерства та відомств, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій; державна галузева політика (стратегічне планування, галузеве програмування державне та регіональне, нормативно-правове забезпечення); регулювання та контроль діяльності господарюючих об'єктів, які працюють в певній галузі (сертифікація, стандартизація, ліцензування тощо).

Станом на 2015 р. функції з реалізації державної політики у сфері туризму виконує Державне агентство з туризму та курортів при Міністерстві інфраструктури України. У структурі Державного агентства з туризму та курортів діють сектор готелів та аналогічних засобів розміщення, відділ регуляторної політики, стандартизації та ліцензування, сектор захисту прав та безпеки туристів, сектор правового забезпечення та ін., які координують та контролюють розвиток готельно-ресторанного господарства в країні. Варто відзначити, що розвиток готельно-ресторанного господарства пов'язаний не лише з діяльністю Державного агентства з туризму та курортів при Міністерстві інфраструктури України, але й ще з роботою низки органів державної влади, зокрема Міністерством освіти і науки, молоді та спорту, Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, Антимонопольного комітету. В більшості регіонів України на обласному рівні при державних адміністраціях та органах місцевого самоврядування функції державного управління у туристичній та готельно-ресторанній сфері покладені на відповідні галузеві управління чи відділи в межах управлінь економічного профілю чи міжнародного співробітництва.

Наступною концептуальною засадою державного галузевого регулювання вважають державну політику у конкретній сфері, нормативно-правове забезпечення, державне галузеве та регіональне галузеве стратегічне планування.

Державна політика щодо розвитку готельного господарства як основної складової туристичної галузі та сфери послуг спрямована на поліпшення якісних (підвищення якості послуг, розширення асортименту) та кількісних (зростання кількості закладів, збільшення номерного фонду, збільшення завантаженості) критеріїв його функціонування. Політика держави щодо розвитку туризму та готельного господарства відображена у Законах України «Про туризм», «Про захист прав споживачів», «Про стандартизацію» та ін.; постановках Кабінету Міністрів України щодо програм розвитку цього напрямку господарської діяльності. Важливим нормативним документом, який регулює господарську діяльність підприємств готельного господарства, є «Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг». Правила регламентують основні вимоги щодо користування готелями й аналогічними засобами розміщення усіх форм власності, що здійснюють діяльність на території України у сфері надання послуг розміщення (готельних послуг) споживачам і регулюють відносини між споживачами (фізичними особами, які проживають у готелях або мають намір скористатися готельними послугами) та готелями – виконавцями цих послуг. У нормативному документі визначено основні поняття, які використовують в готельному господарстві.

Важливим аспектом державного регулювання галузі є реалізація державної галузевої політики, яка реалізовується в тому числі через механізми державного програмування.

Програмування розвитку – це інструмент реалізації планових цілей, який дозволяє орієнтувати економіку через регулярний і комплексний вплив на структуру відповідно до варіанта соціально-економічного розвитку в межах ринкового механізму. Програми різняться: 1) за просторовими масштабами – програми розвитку країни в цілому, областей, районів, міст; 2) об'єктом дослідження та метою розробки – комплексні, галузеві та цільові.

Програми розвитку галузей економіки розробляються з метою реалізації державної політики щодо регулювання розвитку галузей економіки, які визначаються Кабінетом Міністрів України, концентрації фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і громадян для розв'язання найважливіших проблем галузі. У програмі розвитку галузі відображаються характеристики стану розвитку галузі, головних проблем розвитку та шляхів їх розв'язання, стратегічні цілі, техніко-економічне обґрунтування, оцінка необхідних ресурсів, комплекс заходів і завдань, фінансове і ресурсне забезпечення та механізм управління та контролю за ходом виконання програми.

Програма розвитку туризму – це комплекс взаємозв'язаних норм, економічних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію конституційних прав громадян і розвитку туристичної галузі. Програми розвитку туризму затверджуються з метою реалізації довгострокових пріоритетів країни в галузі туризму і становлять комплекс взаємозв'язаних правових, економічних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію конституційних прав громадян, розвиток туристичної галузі [21].

Визначення і правильна постановка завдань у таких галузевих програмах, які вважаються стратегічними документами на рівні регіону чи окремих його адміністративних одиниць, повинні, у свою чергу, значно підвищити ефективність управлінських рішень за рахунок комплексного відображення регіональних особливостей галузі та пов'язаних з нею видів економічної діяльності, врахування намірів суб'єктів галузі, інших зацікавлених структур стосовно перспективного розвитку, спеціально розроблених механізмів реалізації програмних заходів [22].

І останнім важливим аспектом державного регулювання у галузі туризму в цілому та особливо готельно-ресторанній сфері є регулювання та контроль діяльності господарюючих об'єктів, які працюють в певній галузі. Н.П. Гостева пропонує такий механізм контролю держави виділити у адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі. Адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі є сукупністю прийомів впливів, заснованих на використанні об'єктивних організаційних відносин між людьми та загально-організаційних принципів управління. Адміністративний механізм здійснюється через: ліцензування, стандартизацію, сертифікацію [23].

Щодо готельно-ресторанної сфери, то ліцензії в першу чергу потрібні на супутні послуги, зокрема торгівлю алкогольними напоями, а також при будівництві нових об'єктів [24].

Сертифікація – процедура, яка підтверджує відповідність об'єкта сертифікації (послуг), нормам і правилам, встановленим державою для таких послуг, і проводиться з метою захисту прав і законних інтересів громадян – споживачів послуг. У різних країнах передбачена обов'язкова та добровільна сертифікація. Обов'язкова сертифікація запроваджується там, де немає

чітких механізмів саморегулювання, які працюють за наявності потужних професійних об'єднань.

В Україні до 2012 р. готельні послуги та послуги харчування були виключені з переліку, тих, що підлягають обов'язковій сертифікації на підставі Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [25]. В результаті суттєво зменшився фінансовий тиск на суб'єкти господарювання, які діють в сфері туристичних послуг, які раніше були змушені витрачати кошти на обов'язкову сертифікацію. Також прийняття Наказу призвело до гармонізації з законодавством ЄС та реалізації Програми економічних реформ Президента. Але скасування одного з методів контролю та впливу з боку держави може призвести до суттєвого погіршення якості вітчизняного обслуговування. Тому повинні бути розроблені та впроваджені інші важелі впливу на якість послуг – це насамперед пропагування добровільної сертифікації, збільшення інтересу до свідомого підтримання належної якості послуг та іміджу власної торговельної марки, впровадження доступної та дієвої системи розміщення з боку користувачів та розгляду відгуків, скарг та ін.

Стандартизація – один із способів державного регулювання туристичної діяльності, метою якого є захист прав та інтересів туристів і добро-совісних виробників турпродукту та послуг. Розробляючи стандарти й контролюючи відповідність підприємств туристичної галузі та готельно-ресторанної сфери встановленим нормативам, держава здійснює регулювання господарської діяльності у галузі, гарантуючи якість і безпеку обслуговування клієнтів на об'єктах туристичної інфраструктури та у готельних і ресторанах закладах. Туристична галузь та готельно-ресторанна сфера діють в полі державних стандартів: ДСТУ 4268:2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги»; ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів»; ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація».

Висновки. Світовий досвід показує що, успіх розвитку туристичної галузі в цілому та готельно-ресторанної складової зокрема перш за все визначається досконалістю державного регулювання галузі. Ефективність державного галузевого регулювання значною мірою залежить від наявності дієвого органу центральної виконавчої влади, який би піклувався проблемами розвитку галузі, якості та досконалості нормативно-правового забезпечення, стратегічного погляду на програмування розвитку галузі в межах держави та регіонів, а також адміністративних механізмів державного управління, які повною мірою забезпечують контроль діяльності господарюючих суб'єктів та якості послуг, які вони надають.

Література:

1. Мамутов В.К. Сближение современных систем правового регулирования хозяйственной деятельности / В.К. Мамутов // Государство и право. – 1999. – № 1. – С. 17–19.
2. Вознесенська О.А. Механізм державного регулювання в галузі аудіовізуальних засобів масової інформації / О.А. Вознесенська // Часопис Академії адвокатури України – 2010. – № 7. – С. 1–6.
3. Ісаков М.Г. Теоретичні основи державного регулювання підприємницької діяльності / М.Г. Ісаков // Актуальні проблеми права: теорія і практика: зб. наук. праць. – Луганськ, 2012 р. – № 23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.globus.ua/ua/publ/publ_one/43.html?SID=0155bffb3645af88762f73.
4. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / Г.М. Калетник, А.Г. Мазур, О.Г. Кубай. – К.: Хай-Тек Прес, 2011. – 428 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1813011338682/ekonomika/derzhavne_regulyuvannya_ekonomik.

5. Стельмахук А.М. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / А.М. Стельмахук. – Тернопіль: ТАНГ, 2000. – 315 с.
6. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / С.М. Чистов. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.
7. Третяк Г.С., Бліщук К.М. Державне регулювання економіки та економічна політика: [навч. посіб.] / Г.С. Третяк, К.М. Бліщук. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 128 с.
8. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко [та ін.]; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
9. Енциклопедія державного управління: у 8 т. Т. 4 / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (гол.) [та ін.]. – К.: НАДУ, 2011. – 648 с.
10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/50-d/713-derzhavne-regulyuvannya-ekonomiki.html>.
11. Музиченко-Козловська О.В. Економічне оцінювання туристичної привабливості території: [монографія] / О.В. Музиченко-Козловська. – Львів: Новий Світ–2000, 2012. – 176 с.
12. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / С.М. Чистов, А.С. Никифоров, Т.Ф. Куценко, Ю.Г. Тормоса, Т.О. Стеценко. – К.: Київський нац. економ. ун-т, 2000. – 316 с.
13. Саниахметова Н.О. Регулювання підприємницької діяльності в Україні (організаційно-правові аспекти): автореф. дис.... д. ю. н.: спец. 12.00.07 / Н.О. Саниахметова. – Одеса, 1998. – 35 с.
14. Добровольская В. Государственное регулирование предпринимательской деятельности: понятие и обоснование / В. Добровольская // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 8. – С. 54–58.
15. Государственное регулирование экономики: [учеб. пособ.] / Под ред. А.Н. Петрова. – СПб.: Знание, 1999. – Ч. 1. – 464 с.
16. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / Л.І. Дідківська, Л.С. Головка. – К.: Знання–Прес, 2000. – 209 с.
17. Саух І.В. Державне регулювання розвитку туризму: сутність поняття та проблеми визначення / І.В. Саух // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 4(154). – С. 59–65.
18. Хогтон Дж. Взаємодія державних і недержавних структур у справі формування політики підтримки малого бізнесу: варіант для України / Дж. Хогтон, Н. Кук, Н. Усанова // Економіка України. – 1997. – № 11. – С. 41–44.
19. Герасименко В.Г. Управління національним туризмом у контексті міжнародного досвіду / В.Г. Герасименко, С.С. Галасюк // Вісн. ДПТБ: голов. ред. д. е. н., проф., академік АЕН України М.М. Туриянська; Донец. ін-т турист. бізнесу. – 2008. – № 12. – С. 19–24.
20. Гуменюк Ю.П. Організаційно-економічні механізми стимулювання розвитку рекреаційно-туристичного комплексу (на прикладі Тернопільської області): автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / Ю.П. Гуменюк. – Львів, 2005. – С. 9.
21. Управління регіональним розвитком туризму: [навч. посіб.] / В.Ф. Семенов, В.Г. Герасименко, Г.П. Горбань, Л.М. Богатьорова. – Одеса: Одеський державний економічний університет, 2011. – 225 с.
22. Гусякова О.Ю. Розробка регіональних цільових програм розвитку туристичної індустрії / О.Ю. Гусякова // Держава та регіони. – 2012. – № 2. – С. 155–158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/guslyakova.htm.
23. Гостева Н.П. Адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі України / Н.П. Гостева // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=513>.
24. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
25. Щодо скасування обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування: Наказ від 30.07.2012 р. № 876 Мінекономрозвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1595-12>.

Гук Х.З. Концептуальные основы государственного регулирования экономики на отраслевом уровне (на примере гостинично-ресторанного бизнеса)

Аннотация. В статье сделан обзор современных подходов к понятию «государственное регулирование экономики» и выделены его ключевые признаки. Определены понятия и особенности «отраслевого государственного регулирования» на примере туристической индустрии и гостинично-ресторанной сферы. Определены концептуальные основы государственного отраслевого регулирования, в частности, деятельность профильного министерства и ведомств, территориальных подразделений центральных органов исполнительной власти и местных государственных администраций; государственная отраслевая политика; регулирование и контроль деятельности хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: государственное регулирование экономики, государственное регулирование на отраслевом уровне, государственная отраслевая политика, гостинично-ресторанная сфера.

Huk H.Z. Conceptual principles of state regulation of economy at the sector level (for example hotel and restaurant business)

Summary. The article provides an overview of modern approaches to the concept of «state regulation of the economy» and highlighted its key features. Outlined the concept and characteristics «of state regulation of the industry» as an example of the tourism industry and hotel and restaurant sectors. Conceptual bases of state regulation of the industry, including the activities of ministries and departments, territorial divisions of central executive bodies and local administrations; state industrial policy; regulation and control over the activities of business units.

Keywords: government regulation of the economy, government regulation at the sectoral level, state industrial policy, hotel and restaurant business.